

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
/Остапець Ю.О./
«04» _____ 20 21 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кримінальна патопсихологія

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Кримінальна патопсихологія» для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія освітньої програми «Психологія».

Розробник: Глаголич С.В., викладач

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри психології

протокол № 14 від « 01 » липня 20 21 р.

Завідувач кафедри проф. Михайлишин У.Б.

Схвалено науково-методичною комісією _____ факультету суспільних наук

протокол № 8 від « 01 » липня 20 21 р.

Голова науково-методичної комісії (Пловід О.О.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 48 самостійної роботи студента – 72	2	2
	Лекції:	
	28	10
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	72	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінальна патопсихологія» є ознайомлення з патопсихологічними особливостями, механізмами та мотивацією злочинних дій осіб з психічними аномаліями.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Для освітньо-професійної програми

СК 11. Здатність виявляти причини виникнення злочинної поведінки та закономірностей організації спілкування у середовищі злочинців.

СК13. Здатність планувати і здійснювати самостійну професійну діяльність в звичайних та екстремальних умовах різних галузей психологічної практики.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Кримінальна патопсихологія» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК3 Психологія злочинного світу

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Психологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки	ПР3
Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності	ПР10
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	ПР13

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Кримінальна патопсихологія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Готовність кваліфіковано проводити психологічне дослідження в межах різних видів експертизи (судово-психологічної, військової, медико-соціальної, медико-педагогічної експертизи), аналізувати її результати, формулювати експертне заключення, адекватне завданням експертизита запитам користувача.	ПР3
Здатність та готовність оволодівати теорією та методологією проведення психологічних експертиз з урахуванням їх предметної специфіки	ПР10
Здатність та готовність до самостійного проведення психологічних експертиз, складанню заключення у відповідності до завдань експертизи та нормативно-правових документів	ПР13

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: залік, контрольна робота у письмовій формі, доповідь, реферат, презентація.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усний (підготовка доповідей, рефератів, презентацій з подальшим захистом та відповідями на проблемні питання на практичних заняттях).

Форма модульного контролю: письмовий (модульна контрольна робота у вигляді відповіді на питання різного рівня складності).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	50	100
10	10	10	20		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	50	100
10	10	10	20		

T1, T2 ... T8 – теми.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	30	5	30
Доповідь	5	10	5	10
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (заочна форма) (модуль 1, 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	-	50
10	10	10	20		

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	-	50
10	10	10	20		

T1, T2... T8 – теми.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни (заочна форма)

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	1	20	1	20
Доповідь	5	10	5	10
Презентація	1	10	1	10
Реферат	1	10	1	10
Разом		50		50

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота оцінюється по 50-бальній шкалі і складається з трьох завдань різного рівня складності.

Завдання першого рівня - складаються з тестових завдань, які сприяють більш глибокому і осмисленому засвоєнню програмного матеріалу та спрямовані на розвиток навичок вільного оперування психологічними знаннями. Перше завдання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінено у 15 балів.

Завдання другого рівня - покликане оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтування у тематичному матеріалі, друге завдання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінено у 15 балів.

Завдання третього рівня - має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків здобувача з визначеної проблематики, третє завдання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінено у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Бали	Критерії оцінювання
F	Студентом дана неправильна відповідь на запитання. Він ухилився від аргументації, виявив незадовільні знання понятійного апарату, спеціальної літератури або взагалі нічого не відповів Практично не знає психолого-педагогічної термінології. Володіння навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не може користуватися підручником, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Володіє тільки окремими прийомами практичної діяльності, яких недостатньо для формування вмінь.
FХ	Має уяву про психолого-педагогічну термінологію. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект з предмету носить не систематизований, фрагментарний характер. Не вміє скласти алгоритм відповіді. Не може відповісти на питання чи виконати практичну роботу без грубих помилок на які не звертає уваги.
Е	Студентом в цілому дана правильна відповідь на поставлене запитання. Проте він не зміг переконливо аргументувати її, помилився у використанні понятійного апарату, виявив низький рівень знання відповідних літературних першоджерел. Самостійно відтворює головні положення викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Знає основні психолого-педагогічні терміни. Потребує допомоги викладача чи товаришів для відтворення систематизованого навчального матеріалу. При реалізації знань в вирішенні практичних завдань потребує допомоги викладача на всіх етапах роботи. Часто допускає типові помилки які при допомозі здатен виправити. Повністю відсутнє знайомство з інформацією що викладена в додатковій літературі.
D	Повністю відтворює інформацію що викладена в базовому підручнику. Має значні утруднення при необхідності користування додатковою та довідниковою літературою. Епізодичне знайомство з періодичними психолого-педагогічними виданнями. Сформовані уміння може використовувати у стандартних ситуаціях які закладені у навчальні завдання. При виправленні допущених помилок потребує деякої допомоги викладача. Затрудняється при необхідності використовувати знання отриманні при вивченні інших дисциплін.

С	На основі оволодіння матеріалом в обсязі робочої навчальної програми дисципліни, під керівництвом викладача вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про педагогічні явища. Цілком самостійно використовує набуті знання, вміння та навички в стандартних навчальних ситуаціях. Здатен контролювати свою діяльність. При контролі знань досить вільно складає алгоритм відповіді. Швидко знаходить необхідну інформацію в довідниковій літературі. Знайомий з психолого-педагогічними періодичними виданнями поточного року.
В	Вільно володіє матеріалом у відповідності з програмою дисципліни. Знання, вміння та навички може самостійно приміняти у нестандартних ситуаціях навчального характеру. Проявляє інтерес до наукової та науково-популярної літератури з предмету. Самостійно опрацював рекомендовану, додаткову літературу з предмету. В процесі вивчення дисципліни іноді виконував реферати не передбачені робочою програмою дисципліни. Проявляє схильність до аналітико-синтетичної діяльності, здатен висловлювати власну думку що до вивченого матеріалу. Отримані знання використовує при аналізі стану навчально-виховного процесу в університеті.
А	Студентом дана правильна і вичерпна відповідь на поставлене запитання. При цьому виявлено високий рівень володіння понятійним апаратом, знання першоджерел. На основі досконалого знання матеріалу предмету студент набуті знання, вміння та навички використовує при рішенні нестандартних задач. Вільно використовує міжпредметні зв'язки, орієнтується у періодичній та монографічній літературі з предмету. Легко знаходить відповіді на нестандартні, несподівані питання. У складних ситуаціях може провести аналіз на рівні теоретичного осмислення. Виявляє творчі здібності, нахил до самостійної науково-дослідної роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Предмет та значення кримінальної патопсихології.

Міждисциплінарні зв'язки. Основні методологічні підходи. Проблема криміногенності психічних аномалій.

Тема 2. Психічні аномалії в генезі кримінальної поведінки.

Роль психічних розладів та аномалій в генезі агресивної та віктимної поведінки. Особистість злочинця з психічними розладами. Особливості мотивації кримінальної поведінки осіб з психічними аномаліями.

Тема 3. Особистість злочинця з психічними аномаліями.

Загальна характеристика. Тривожність. Жорстокість. Сугестивність. Агресивність. Дефектність соціальної ідентифікації. Агресивність як стійка риса особистості, як результат дефективності соціалізації людини. Типи агресивності. Типологія насильницьких злочинців: стійкий, злісний, випадковий. Ригідність. Психоподібні зміни особистості.

Тема 4. Злочинна поведінка індивідів з психічними аномаліями.

Мотивація. Когнітивна складова злочинної поведінки (прийняття рішення та планування). Кримінологічні аспекти основних психологічних властивостей особистості. Кримінологічні аспекти ригідності, тривожності та сугестивності здорових людей та осіб з психічними аномаліями.

Модуль 2.

Тема 5. Психологічний аналіз правопорушень та емоційно-особистісної сфери злочинця методами клінічної психології та патопсихології.

Соціально-психологічний аналіз правопорушень. Специфічні соціально-психологічні та патопсихологічні особливості, які впливають на стратегію злочинної поведінки. Диференціація злочинної та девіантної поведінки. Типи злочинної поведінки.

Тема 6. Прийоми патопсихологічної діагностики в ситуації експертизи.

Системно-психологічний аналіз кримінальної агресії, як провідного чинника розвитку та реалізації злочину (сприймання ситуації з трьох позицій – жертви, агресора, спостерігача; оцінка ситуації, а також вплив індивідуально-психологічних особливостей всіх учасників злочину на його динаміку). Редукція установок респондента (симуляції, агравації тощо) в ситуації експертизи.

Тема 7. Прикладні проблеми кримінальної патопсихології.

Криміналістичні та кримінально-процесуальні проблеми. Кримінально-правові та виправно-трудова проблеми. Комплексна судова психолого-психіатрична експертиза.

Тема 8. Судово-психологічна експертиза в кримінальному та цивільному процесі.

Експерт як суб'єкт професійної діяльності. Права та обов'язки експерта. Порядок призначення судово-психологічної експертизи. Види експертиз за характером проведення. Етапи проведення судово-психологічної експертизи. Обстеження та оцінка емоційного стану. Вивчення індивідуальних особливостей, психодіагностика підекспертного.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Предмет та значення кримінальної патопсихології	10	2	2			6
Тема 2. Психічні аномалії в генезі кримінальної поведінки	12	2	2			8
Тема 3. Особистість злочинця з психічними аномаліями	12	2	2			8
Тема 4. Злочинна поведінка індивідів з психічними аномаліями	24	6	4			14
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	60	14	10	-	-	36
Модуль 2						
Тема 5. Психологічний аналіз правопорушень та емоційно-особистісної сфери злочинця методами клінічної психології та патопсихології	12	2	2			8
Тема 6. Прийоми патопсихологічної діагностики в ситуації експертизи	9	2	2			5
Тема 7. Прикладні проблеми кримінальної патопсихології	9	2	2			5
Тема 8. Судово-психологічна експертиза в кримінальному та цивільному процесі	28	6	4			18
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	60	14	10	-	-	36
Разом за семестр	120	28	20	-	-	72

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Предмет та значення кримінальної патопсихології	11,5	1	0,5			10
Тема 2. Психічні аномалії в генезі кримінальної поведінки	12,5	1	0,5			11
Тема 3. Особистість злочинця з психічними аномаліями	12,5	1	0,5			11
Тема 4. Злочинна поведінка індивідів з психічними аномаліями	23,5	2	0,5			21
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	60	5	2	-	-	53
Модуль 2						
Тема 5. Психологічний аналіз правопорушень та емоційно-особистісної сфери злочинця методами клінічної психології та патопсихології	12,5	1	0,5			11
Тема 6. Прийоми патопсихологічної діагностики в ситуації експертизи	11,5	1	0,5			10
Тема 7. Прикладні проблеми кримінальної патопсихології	9,5	1	0,5			8
Тема 8. Судово-психологічна експертиза в кримінальному та цивільному процесі	26,5	2	0,5			24
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	60	5	2	-	-	53
Разом за семестр	120	10	4	-	-	106

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет та значення кримінальної патопсихології	2	0,5
2	Психічні аномалії в генезі кримінальної поведінки	2	0,5
3	Особистість злочинця з психічними аномаліями	2	0,5
4	Злочинна поведінка індивідів з психічними аномаліями	4	0,5
5	Психологічний аналіз правопорушень та емоційно-особистісної сфери злочинця методами клінічної психології та патопсихології	2	0,5
6	Прийоми патопсихологічної діагностики в ситуації експертизи	2	0,5
7	Прикладні проблеми кримінальної патопсихології	2	0,5
8	Судово-психологічна експертиза в кримінальному та цивільному процесі	4	0,5
Разом		20	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет та значення кримінальної патопсихології	6	10
2	Психічні аномалії в генезі кримінальної поведінки	8	11
3	Особистість злочинця з психічними аномаліями	8	11
4	Злочинна поведінка індивідів з психічними аномаліями	14	21
5	Психологічний аналіз правопорушень та емоційно-особистісної сфери злочинця методами клінічної психології та патопсихології	8	11
6	Прийоми патопсихологічної діагностики в ситуації експертизи	5	10
7	Прикладні проблеми кримінальної патопсихології	5	8
8	Судово-психологічна експертиза в кримінальному та цивільному процесі	18	24
Разом		72	106

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Антонян Ю.М. Криминальная психопатология / Ю.М. Антонян, В.В. Гульдан. – М.: Наука, 1991.
2. Демьянов Ю.Г. Диагностика психических нарушений: [Практикум] / Ю.Г. Демьянов. – СПб.: Сфера, 2004.
3. Зейгарник Б.В. Патопсихология. Основы клинической диагностики и практики / Б.В. Зейгарник; [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Эксмо, 2009.
4. Змановская Е.В. Девиантология: (Психология отклоняющегося поведения): [Учебное пособие для студентов высших учебных заведений] / Е.В. Змановская; [2-е изд., испр.]. – М.: Академия, 2004.
5. Носачев Г.Н. Семиотика психических заболеваний: (Общая психопатология): [Учебное пособие] / Г.Н. Носачев, В.С. Баранов; [4-е изд., испр. и перераб.]. – Самара: Самар. мед. ин-т «Ревиз», 2006.
6. Психиатрическая клиника: [Учебное пособие для студентов и врачей-интернов] / [под. ред. профессора В.П. Самохвалова]. – Симферополь, 2003.
7. Яньшин П.В. Клиническая психодиагностика личности [Учебно-методическое пособие] / П.В. Яньшин; [2-е изд., испр.]. – СПб., Речь, 2007.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)